

AF-KONFERENS I Stockholm 04-11-19

Mäns våld mot kvinnor

Våld i nära relationer

Våld i ungas relationer

En fråga om hälsa, liv och död!

**NNS och Samordningsförbundens nationella projekt
mot psykiskt, fysiskt och sexuellt våld**

Anita Kruse - Sakkunnig inom våldsområdet med uppdrag för NNS

Mobil 0703-751978 E-post anita.kruse@gmail.com



Våldets omfattande hälsopåverkan

Hur påverkas den psykiska och fysiska hälsan av att se/höra eller utsättas för ett direkt psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld?

Vad innehåller NNS och Samordningsförbundens projekt mot psykiskt, fysiskt och sexuellt våld inom regeringsuppdraget?

Vad är våld

- **Psykiskt**

Psykiskt våld kan även uttryckas genom att **materiella** saker slås sönder
att tvingas till en **ekonomisk** osjälvständighet
att ständigt uppleva det **latent**a hotet om våld



- **fysiskt**

- **Sexuellt/sexualiserat**

- **Försummelse** (psykisk och fysisk omsorgssvikt) gäller både för barn, unga och vuxna. Vid svår psykisk och fysisk försummelse av tex barn ses förändringar i hjärnans anatomi och fysiologi. En form av barnmisshandel enl. WHO

- **Att bevittna/uppleva (se och/eller höra) våld mot närstående**

- **Hedersrelaterat våld och förtryck** som är en övergripande benämning för tex kvinnlig könsstympning samt för barn – och tvångsäktenskap

Vem utsätter? Vem blir utsatt?

Förekommer i alla:

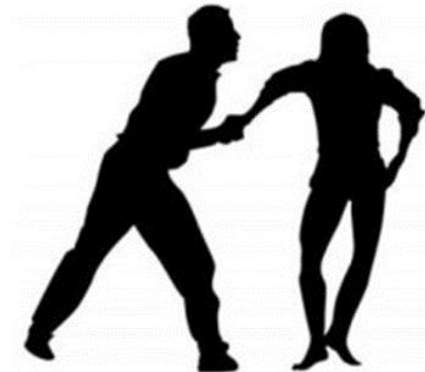
- Samhällsklasser
- Kulturer
- Åldrar



Våra föreställningar kan vara ett hinder!

Våldsutövaren

- **Makt och kontroll**
- **Förnekar och förminskar våldet**
- **Lägger ansvaret för våldet utanför sig själv**
- **Ser sig själv som offer**



Några hälsokonsekvenser

Psykiska

- Rädsla
- Förvirring
- Ångest
- Depressioner
- Missbruk
- Stress
- Sömnstörningar
- Suicidrisk

Fysiska

- Diffusa fysiska symtom
- Mag-tarmsymtom
- Kroniska smärttillstånd
- Blåmärken/svullnader
- Krosskador/frakturer
- Skador på ställen som ej
syns!



Psykiska hälsokonsekvenser

Sambandet mellan våld i nära relationer och kvinnors psykiska ohälsa

- **3 ggr** högre risk för **DEPRESSION**
- **4 ggr** högre risk för **ÅNGESTSYNDROM**
- **7 ggr** högre risk för **PTSD**
- *(Trevillion et al 2012, Chmielowska & Fuhr 2017)*



Jämförelse av våldsutsatthet mellan BVC och Rehab/Bedömningsteam inom studien – Nu har vi kommit.....

Att under sin uppväxt ha bevittnat/upplevt våld mot någon närstående eller annan viktig vuxen uppgavs av

14 procent kvinnor vid BVC

27 procent kvinnor och 31 procent män vid Rehab/Bedömningsteam

Att någon gång i livet hade varit utsatta för en eller flera typer av våld uppgavs av

26 procent kvinnor vid BVC

52 procent kvinnor och 47 procent män vid Rehab/Bedömningsteam

För barn som utsätts för direkt våld eller upplever våld från den ena föräldern mot den andra föräldern får det stora konsekvenser.

- **Psykologiska, fysiologiska och sociala konsekvenser.**
- **Barn som upplever våld mot sin förälder eller omsorgsperson riskerar att utveckla en allvarlig och långvarig psykisk ohälsa, som depressivitet, ångest, PTSD, självdestruktivitet, aggressivitet, svårigheter i umgänget med andra barn samt koncentrationssvårigheter och svårigheter i skolan.**
- **Barnen kan också drabbas av hälsoproblem som astma, eksem, magont, förstoppning, sömnsvårigheter, huvudvärk och ätstörningar.**

(Socialstyrelsens dödsfallsutredningar 2016-2017)

Några av våldets konsekvenser för våra ungdomar

Fråga!

- Psykosomatik
- Självskadebeteende
- Suicidalt beteende
- Tidig sexual debut – många sexuella kontakter
- Skam och självanklagelser
- Bristande tillit till vuxenvärlden
- Missbruk
- Utsatta på digitala medier

www.jagvillveta.se –

Ny sajt www.ungarelationer.se



(Carolina Överlien, docent vid Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet och Nasjonalt kunnskapssenter om vold och traumatisk stress i Norge).

Material:

Bra föreläsning av Vincent Felitti

- Gör vi skillnad för utsatta barn?- UR Samtiden

Barndomstrauma kan göra dig sjuk som vuxen, det menar läkaren och forskaren Vincent J. Felitti. Han är grundare av studien som kallas ACE (Adverse childhood experiences), som djupgående analyserat 17000 vuxnas barndomsupplevelser i en longitudinell forskning.

Studien fann att personer med traumatiska händelser i barndomen, som tex våld, har en mycket högre risk för självmord, ätstörningar, alkoholism men även för både psykisk och fysisk ohälsa generellt.

Inspelat den 23 maj 2016 på Folkets hus, City Conference Centre, Stockholm.

Arrangör: Nordisk förening mot barnmisshandel och omsorgssvikt. Ligger kvar på länken under ytterligare ett år.

<https://urkola.se/Produkter/196431-UR-Samtiden-Gor-vi-skillnad-for-utsatta-barn-Barndomstrauma-paverkar-livet>

Sammanfattning och utdrag från Socialstyrelsens Dödsfallsutredningar 2016–2017

- **Det fanns brister i samordningen av insatser. Samhällsaktörerna arbetade i stor utsträckning parallellt. Relevant information delades inte och ingen samordnad planering genomfördes i samråd med den enskilde.**
- **Våldsutsattheten upptäcks inte. Utredningarna visar att det mest omfattande problemet var att våldet inte upptäcktes av de involverade samhällsaktörerna. Våldet blev oftast inte känt om inte den våldsutsatta på eget initiativ hade vänt sig till en samhällsaktör för att berätta om sin utsatthet.**

Regeringsuppdraget - Uppdrag om ökad upptäckt av våld m.m. 2019-2021

Regeringsbeslut S2019/01517/JÄM

Regeringen uppdrar den 29/8 2019 åt Socialstyrelsen, Jämställdhetsmyndigheten, AF, FK och Migrationsverket att verka för **förbättrad upptäckt av våld** m.m. med utgångspunkt i den plan på området 2019-2021 som Socialstyrelsen redovisade 21 maj 2019.

Regeringsuppdraget omfattar även NNS och Samordningsförbunden.



Fortsättning på regeringsuppdraget:

Jämställdhetsmyndigheten ska:

- Ansvara för övergripande samordning, uppföljning och redovisning av både myndighetsgemensamma och myndighetsspecifika insatser
- ***Stödja Nationella Nätverket för Samordningsförbund (NNS) samt följa och utvärdera pilotverksamhet för upptäckt av våld vid några Samordningsförbund***



Fortsättning på regeringsuppdraget:

Samordningsförbunden utgör en rikstäckande struktur för samverkan mellan kommun, landsting/region, AF och FK som med fördel kan involveras i arbetet för att förbättra upptäckten av våld.

NNS har presenterat ett förslag om pilotverksamhet med Samordningsförbund på ett antal platser i landet för att pröva hur förbunden kan samordna såväl insatser för att upptäcka våld som stödinsatser till våldsutsatta.



Vilka är NNS och Samordningsförbundens 7 piloter, kommuner, regioner samt 6 Grupp 2 förbund?

Piloter:

Skellefteå, Jämtland-Härjedalen (**Ragunda**), Samspelet (**Karlstad**), Södertälje, Karlskoga-Degerfors (**Karlskoga**), Vänersborg -Mellerud (**Vänersborg**) och Halland (**Varberg**) samt regionerna Västerbotten, Jämtland-Härjedalen, Värmland, Stockholm, Örebro Län, Västra Götalandsregionen och Halland.

Grupp 2 förbund:

Insjöriket, Umeå, Skaraborg, Norra Västmanland, Sundbyberg och MittSkåne.

Totalt ingår 9 regioner: Västerbotten, Jämtland-Härjedalen, Värmland, Stockholm, Örebro Län, Västra Götaland, Halland, Västmanland och Skåne.

Att rutinmässigt använda frågeformuläret – 7 frågor om våld





Varför fråga om våld?

- Våldet syns inte utanpå
- Patienten/besökaren ser inte sambandet mellan våldet och sin egen ohälsa
- Studier visar att patienter gärna vill få frågor om våld

Att fråga om våldsutsatthet som en del av anamnesen, NCK 2010

Vi ska använda ett formulär med rutinmässiga frågor om våld eftersom de personer vi möter i våra professioner sällan på eget initiativ berättar om sina upplevelser av våld. Få personer sätter sin ohälsa i samband med tidigare eller nuvarande upplevelser utav våld

Att få frågor om våld är i sig hälsofrämjande och möjliggör att de som har upplevelse av våld kan få kunskap om våldets konsekvenser, stöd och behandling samt skydd vid ett pågående våld

Att använda ett frågeformulär om våld innebär att vi ger barn möjlighet till rätten att växa upp utan våld och få förutsättning till god hälsa och utveckling.

Exempel på psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

- **Med psykiskt våld** menar vi att man varit utsatt för eller utövat exempelvis: hot, kontroll, kränkningar, isolering, könsstympling, tvångsgifte. Det psykiska våldet utövas ofta även digitalt
- **Med fysiskt våld** menar vi att man varit utsatt för eller utövat exempelvis: slag, sparkar, knuffar, stryptag, skada med tillhygge, könsstympling
- **Med sexuellt våld** menar vi att man varit utsatt för eller utövat exempelvis: sexuella kränkningar verbalt eller fysiskt, pressad till/ pressat någon till sexuella handlingar mot den personens vilja, våldtäkt, att tvingas se på porrfilm/ agera som på porrfilm, digitala övergrepp, könsstympling, tvångsgifte eller på andra sätt utsätta/ utsättas för olika sexuella övergrepp

Hur lång tid pågår arbetet med piloterna? – 18 månader

När startar piloterna sitt arbete? – Omkring mitten av november

Vad ska Grupp 2-förbunden göra inom projektet? – Diskussion pågår

När ska vi träffa Jämställdhetsmyndigheten och diskutera utvärdering? – 6 november



